

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība

Reģistrācijas Nr. 40008043830 Bruņinieku iela 29/31, Rīga, LV-1001, Latvija
Tālrunis, fakss: 672 70 273, e-pasts: lizda@lizda.lv

Rīgā

18.04.2019. Nr.85

Pārresoru koordinācijas centram
Izglītības un zinātnes ministrijai
Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībai

Informācijai:

LR 13.Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai
Jauno konservatīvo frakcijai
Nacionālās apvienības "Visu Latvijai!"-"Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" frakcijai
Zaļo un Zemnieku savienības frakcijai
Frakcijai "JAUNĀ VIENOTĪBA"
Frakcijai "KPV LV"
Frakcijai "Attīstībai/Par!"
Frakcijai "SASKAŅA"

Pie Saeimas frakcijām nepiederošai deputātei Jūlijai Stepaņenko
Pie Saeimas frakcijām nepiederošam deputātam Aldim Gobzemam
Finanšu ministrijai
Veselības ministrijai
Kultūras ministrijai
Zemkopības ministrijai

Par priekšlikumiem Valdības rīcības plāna projektam

Nemot vērā, ka Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība (turpmāk - LIZDA) Valdības rīcības plāna projektu, kurš izstrādāts balstoties uz 2019. gada 23.janvārī apstiprināto Deklarāciju par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, **saņēmām tikai š.g. 12. aprīlī un laiks, lai detalizēti iepazītos ar dokumentu bija nepietiekams, atkārtoti nosūtām papildinātus priekšlikumus un komentārus.**

Deklarācijas sadaļa un rīcības joma: "NĀKOTNES TAUTSAIMNIECĪBA. Produktivitātes kāpināšana".

Pasākums Nr. 43.1. Panāksim, ka Latvijā pieaug informācijas un komunikācijas tehnoloģiju studentu skaits.

Rīcības plāna pasākums. Izveidot Baltijas jūras reģionā izcilāko izglītības programmu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā.

Darbības rezultāts. Nodrošināta publiskā finansējuma piešķiršana mācībspēku piesaistei un attīstībai.

LIZDA komentārs: bāzes finansējums valsts augstskolām ilgstoši netiek nodrošināts Augstskolu likumā paredzētajā apmērā (nav izdevies nodrošināt, ka ikgadējais finansējuma pieaugumu studijām

valsts dibinātās augstskolās nav mazāks par 0,25% no IKP, līdz valsts piešķirtais finansējums studijām valsts dibinātās augstskolās sasniedz vismaz 2% no IKP). Tādējādi, rodas jautājums – kā izdosies nodrošināt valsts finansējumu IKT mācībspēku piesaistei un attīstībai, ja valsts nav spējusi atbalstīt augstskolas, piešķirot likumā paredzēto bāzes finansējumu? Tāpat LIZDA uzskata, ka izceļot vienas jomas mācībspēkus, kā šajā gadījumā – IKT, akadēmiskajā vidē radīsies vēl dziļāka atalgojuma nevienlīdzība starp zinātņu jomām, un jomu pārstāvošajiem mācībspēkiem.

Deklarācijas sadaļa un rīcības joma: “NĀKOTNES TAUTSAIMNIECĪBA. Zinātne un pētniecība”.

Pasākums Nr. 40.2. Panāksim, ka ir izveidota efektīva un iesaistoša inovāciju sistēma. Konsolidēsim zinātnes un inovāciju finansēšanas sistēmas institucionālo modeli.

Rīcības plāna pasākums. Atbilstoši Saeimas 21.06.2018. paziņojumā noteiktajam izveidot no valsts budžeta līdzekļiem finansētu Latvijas inovāciju un tehnoloģiju atbalsta fondu inovatīvu un tehnoloģiski ietilpīgu biznesa projektu atbalstīšanai, tehnoloģiju pārneses procesu veicināšanai un inovācijas atbalsta institucionālā ietvara konsolidēšanai.

Darbības rezultāts. Izveidots Latvijas inovāciju un tehnoloģiju atbalsta fonds.

LIZDA komentārs: 02.04.2019. Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju apakškomitejas sēdē tika sniegta informācija, ka Latvijas inovāciju fonds izveidots ar mērķi piesaistīt finansējumu pētniecībai un attīstībai. Finansējumu paredzēts piesaistīt no valsts budžeta ieņēmumiem. Tai pašā laikā, valstī ilgstoši netiek pildīta Zinātniskās darbības likuma norma, kas paredz ikgadēju finansējuma pieaugumu zinātniskajai darbībai ne mazāku par 0,15% no IKP, līdz valsts piešķirtais finansējums zinātniskajai darbībai sasniedz vismaz 1% no IKP. Tādējādi rodas jautājums – kā iespējams, ka no valsts budžeta inovāciju fondam katru gadu tiks investēti 50 milj. EUR, ja vairāku gadu garumā netiek nodrošināts finansējums zinātnei.

Pasākums Nr. 56.1. *Nodrošināt zinātnes bāzes finansējuma pakāpenisku pieaugumu, veicinot finansējuma nepārtrauktību un stabilitāti (t.sk par atalgojumu).*

Darbības rezultāts. *Sagatavots prioritārais pasākums budžeta veidošanas procesā, paredzot zinātnes bāzes finansējuma pieaugumu, kas veicina ilgtspējīgu valsts tautsaimniecības attīstību. Šī mērķa izpildei nepieciešams ieguldīt būtisku daļu no ikgadējā Zinātniskās darbības likumā paredzētā 0,15% IKP pieauguma pētniecībai un attīstībai, kas 2020. gadā veido vismaz 20 milj. eiro, 2021. gadā vismaz 40 milj. eiro, 2022. gadā vismaz 60 milj. eiro, kurus investē, izpildot jaunus kvalitātes kritērijus.*

LIZDA komentārs: Atbalstām, ka budžetā plānots paredzēt zinātnes bāzes finansējuma pieaugumu, bet nav skaidrs nosacījums, ka budžeta finansējuma palielinājums tiks investēts tikai “izpildot jaunus kritērijus”. Pašlaik zinātnē nodarbināto darba pienākumus nosaka vairāki normatīvie akti un par šo pienākumu veikšanu netiek nodrošināts konkurētspējīgs atalgojums, daudzu gadu garumā netiek pildīta Zinātniskās darbības likuma norma par valsts budžeta finansējumu zinātnei.

Pasākums Nr. 56.5. *Īstenot ilgtspējīgu zinātnes attīstību, definējot un ieviešot jaunus zinātnes kvalitātes kritērijus izcilībai, internacionalizācijai (tostarp Latvijas un ārvalstu zinātniskā personāla mobilitātei) un sadarbībai ar industriju.*

Darbības rezultāts. *Sagatavoti un iesniegti MK 12.11.2013. grozījumi noteikumos Nr. 1316 "Kārība, kādā aprēķina un piešķir bāzes finansējumu zinātniskajām institūcijām".*

LIZDA komentārs: LIZDA atbalsta kvalitatīvu pētniecību un tās rezultātu pārnesi uz ražošanu, tomēr uzsver, ka Latvijā pastāv zinātņu jomas, kurās pētījumu rezultātu tieša sasaiste ar industriju nav iespējama (piem., humanitārās zinātnes, daļēji arī sociālās zinātnes), vai arī zinātnes jomas, kurās ir vairāk lokāli orientētas, un, kurās nav nepieciešama izteikta internacionalizācija vai ārvalstu zinātniskā personāla piesaiste, piem., lauksaimniecības zinātņu joma. Tādējādi, ieviešot jaunus zinātnes kvalitātes kritērijus, vairākas zinātņu nozares ir pakļautas iznīcībai, jo tās atbilstoši savai specifikai nespēs nodrošināt izcilību.

Deklarācijas sadaļa un rīcības joma: LATVIJAS CILVĒKI. Izglītība.

Pasākums Nr. 122.4 *Nodrošināsim mērķtiecīgus un efektīvus ieguldījumus iekļaujošas izglītības īstenošanai un atbalstīsim kvalitatīvas izglītības pieejamību bērniem ar īpašām vajadzībām, bāreņiem un bērniem no sociāli mazaizsargātām ģimenēm.*

Rīcības plāna pasākums. *Sniegt atbalstu vispārējās izglītības iestāžu izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai, tai skaitā izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem un mācību grūtībām.*

LIZDA komentārs: Grozījumi Vispārējās izglītības likumā paredz, ka speciālās pamatizglītības programmas izglītojamiem ar fiziskās attīstības traucējumiem, somatiskajām saslimšanām, valodas traucējumiem, mācīšanās traucējumiem no 2020.gada 1.septembra nevarēs īstenot speciālajās izglītības iestādēs, bet iekļaujoši – tikai vispārīzglītojošo skolu speciālo klašu vai grupu veidā, kā arī integrēt izglītojamajos vispārējās izglītības klasēs. Šobrīd tam netiek paredzēti atbilstoši finanšu resursi.

Papildus finansējumu atbilstoši MK noteikumu projektam «Noteikumi par vispārējās izglītības iestāžu nodrošinājumu atbilstoši izglītojamo speciālajām vajadzībām» ir aprēķinājusi IZM, pamatojoties uz starpinstitutionālas darba grupas pārstāvju vienošanos. Pārstāvji vienojās: 1) paplašināt un precizēt atbalsta pasākumu kopumu, kas izglītības iestādei jānodrošina izglītojamajam ar speciālām vajadzībām atbilstoši izglītojamā vajadzībām, ja izglītojamais tiek iekļauts izglītības iestādē; 2) noteikt, ka atbalsta pasākumi īstenojami arī izglītojamajiem, kuriem nav valsts vai pašvaldības pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinuma, bet speciālās vajadzības ir identificējuši izglītības iestādes atbalsta komandas speciālisti; 3) atbalsta pasākumi piemērojami un individuālie izglītības programmas apguves plāni veidojami pirmsskolas izglītojamajiem; 4) par iespēju izglītības iestādei organizēt izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanu, kas netiek finansēti no izglītības procesa nodrošināšanai paredzētā budžeta 5) aprēķinot mērķdotāciju izglītojamo ar speciālām vajadzībām skaitam skolā piemēro palielinātus koeficientus atbilstoši speciālās izglītības programmai. Pēc IZM sniegtās informācijas Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai (2019.gada 26.februāra vēstule Nr. 4-2e/19/607) aprēķināts, ka atbilstoši darba grupā izstrādātajiem priekšlikumiem, papildus atbalsta pasākumu finansēšanai nepieciešams 147 365 euro mēnesī.

1. LIZDA PRIEKŠLIKUMS: Darbības rezultātus papildināt ar 3.punktu “Izstrādāti un apstiprināti MK noteikumi «Noteikumi par vispārējās izglītības iestāžu nodrošinājumu atbilstoši izglītojamo speciālajām vajadzībām» līdz 2019.gada 1.jūnijam.

Pasākums Nr. 126.2 *Celsim pedagoga profesijas prestižu, stiprinot skolotāju mentoru institūciju, turpināsim īstenot pedagogu profesionālās attīstības stratēģiju un sniegt atbalstu pedagogu sākotnējās izglītības attīstībai.*

Rīcības plāna pasākums. *Izveidot valsts un reģionālu profesionālās pilnveides un metodiskā darba sistēmu pedagogiem un sekmēt sabiedrības izpratni par pedagoga profesiju.*

2. LIZDA PRIEKŠLIKUMS: papildināt 3.darbības rezultātu ar vārdu “atbildību” aiz vārda “lomū” izsakot to šādā redakcijā “3) Izstrādāts un publiskots piedāvājums skolas, skolotāju un vecāku sadarbības modeļiem, lai stiprinātu vecāku lomū, *atbildību* un iesaisti izglītības procesā.”

Pasākums Nr. 127.1 *Turpināsim palielināt pedagoģiskā un akadēmiskā personāla atalgojumu un pilnveidosim atalgojuma modeli, tai skaitā pirmsskolas pedagogiem.*

Rīcības plāna pasākums. *Pilnveidot normatīvo regulējumu par valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldību vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai sadali. Veikt pedagogu darba samaksas finansēšanas modeļa monitoringu.*

LIZDA komentārs: Iepazīstoties ar 1. darbības rezultātu “1) *Izvērtēts esošais pedagogu atalgojuma sistēmas finansēšanas modelis un iesniegti izskatīšanai MK grozījumi noteikumos saistībā ar pedagogu darba samaksu, lai virzītos uz optimālu pedagoģisko likmju skaitu;*”, LIZDA vērs uzmanību, ka Valdības rīcības plānā jāparedz arī pārkvalificēšanās vai sociālā atbalsta pasākumi pedagogiem, kuriem pedagoģisko likmju skaita optimizācijas rezultātā nebūs iespējas turpināt darbu izglītības iestādēs.

3. LIZDA PRIEKŠLIKUMS: svītrot 2. darbības rezultāta redakcijā vārdus “*ATR virzības ietvaros*” izsakot to šādā redakcijā “*2) Sagatavots piedāvājums pakāpeniskai pārejai uz pirmsskolas pedagogu atalgojuma finansēšanu no valsts budžeta.*” LIZDA pieprasa precizēt izpildes termiņu, nosakot - 30.10.2019., jo IZM kā vienu no 2019.gada prioritātēm ir izvirzījusi “Pedagogu darba samaksas nodrošināšanu bērnu no 1.5 gadu vecuma nodarbinātajiem pedagogiem, vienlaikus nododot brīvpusdienu nodrošināšanas funkciju pašvaldībām” un IZM aprēķinātais finansējums 2019.gadā sasniedz 45 026 856 euro, 2020.gadā – 49 363 908 euro, 2021.gadā – 54 752 628 euro. Pamatojoties uz to, ka šis jautājums no IZM puses ir politiski akceptēts, bet netiek risināts finansiālu iemeslu dēļ LIZDA rosina nodrošināt pakāpenisku finansēšanas uzsākšanu no 2020.gada 1.septembra.

4. LIZDA PRIEKŠLIKUMS: svītrot 3. darbības rezultāta redakcijā vārdus “*sākot ar 2020.gadu*” izsakot to šādā redakcijā “*3) Nodrošināta pedagogu zemākās mēneša darba algas likmes palielināšanas grafika izpilde.*” LIZDA pieprasa precizēt izpildes termiņu, nosakot 01.09.2019., atbilstoši spēkā pastāvošajiem normatīvajiem aktiem:

1. Izglītības likuma 53. panta trešā daļa: “Pedagoga mēnešalga par vienu slodzi nav zemāka par MK apstiprināto pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafikā noteikto mēnešalgu attiecīgajā laikposmā.”,

2. 2018. gada 15. janvāra MK rīkojums Nr. 17 “Par pedagogu darba samaksas pieauguma grafiku laikposmam no 2018. gada 1. septembra līdz 2022. gada 31. decembrim”,

3. Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam noteikto, ka izglītībā strādājošo vidējā darba alga (bruto) salīdzinājumā ar vidējo darba algu valstī - 2020. gadā ir vienāda.

5. LIZDA PRIEKŠLIKUMS: papildināts ar jaunu - 5. darbības rezultātu šādā redakcijā “Sagatavoti grozījumi MK noteikumos, lai nodrošinātu augstskolu asistenta amata zemākās darba algas likmes pietuvināšanu vispārējās izglītības pedagogu zemākai darba algas likmei.” LIZDA atkārtoti norāda, ka MK noteikumi Nr. 445 “Par pedagogu darba samaksu” nosaka zemākās mēneša darba algas likmes. Asistents ir viens no akadēmiskajiem amatiem augstākās izglītības iestādē. Nav pieļaujams, ka asistentam ir noteikta zemākā mēneša darba algas likme zemāka nekā pedagogiem un, ka viena pedagogu grupa ir diskriminēta salīdzinājumā ar citām (piem., pirmsskolas, profesionālās, speciālās, interešu izglītības pedagogu grupām). 2018.gadā asistentu zemākā darba algas likme noteikta 577 euro mēnesī, kas ir par 133 euro mazāka nekā pedagogu zemākā darba algas likme, kura ir sasniegusi 710 euro mēnesī.

LIZDA lūdz norādīt kā līdzatbildīgo institūciju valdības rīcības plāna pasākuma numuros: 24.2., 40.1., 40.2., 56.1., 56.2., 56.3., 56.4., 56.5., 57.1., 57.2., 57.3., 58.1., 59.1., 60.1., 60.3., 108.3., 118.2., 119.1., 120.1., 120.2., 121.1., 122.1., 122.4., 123.1., 123.2., 123.3., 123.5., 125.1., 126.1., 126.2., 127.1., 129.1., 130.1., 131.1., 132.2., 133.2.

LIZDA, kā sociālais partneris, vienmēr ir bijusi ieinteresēta izglītības un zinātnes sistēmas pilnveidošanā, lai paaugstinātu nozarē strādājošo darba (profesionālās) dzīves kvalitāti. LIZDA apliecina, ka ir gatava Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta Valdības rīcības plāna darbības laikā sadarboties kā līdzatbildīgā institūcija rīcības jomu “Zinātne un pētniecība” un “Izglītība” sekmīgai darbības rezultātu sasniegšanai.

Priekšsēdētāja

I. Vanaga

Avdejeva 27897771
irina.avdejeva@lizda.lv

Grīnfelde 29265476
anda.grinfelde@lizda.lv

Štefenhagena 29824554
dita.stefenhagena@lizda.lv